

## ● جراحی و کحالی / طب / فارسی

jarrāhī va kahlālī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴/۴۱۸۶

آغاز: این رساله تصنیف شیخ ابو علی سینا است در باب جراحی و کحالی. بسمله. و به نستین و شکر و حمد و سپاس بی قیاس بی عدد پادشاهی را که بر همه عالمیان شکر او واجب است ... این رساله ایست در بیان جراحی و کحالی و علامات ماده‌ها و جراحته‌ها و این را رساله شیخ ابو علی گویند؛ **انجام**: مفرح پادزهر بادر. بادر از اختراع حقیر جهت امزجه حاره و منع بخار سوداوی ... بغایت نافع است ... دو مقال اضافه نموده است

نسخه آشفته‌ای است و از ابن سینا هم نیست؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکی، ۳۶گ (۱۸۲-پ-۲۱۷)، ۲۲ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۹سم [ف: ۱۳-۳۱۵۵]

## ● جر الثقیل فی سلوک المعیل / اخلاق / فارسی

jarr-ut̄ taqīl fī sulūk-il mu‘īl

متقی، علی بن حسام الدین، ۸۸۸ - ۹۷۵ قمری

mottaqī, ‘alī ebn-e hesām-od-dīn (1484 - 1568)

رساله‌ای در چگونگی رفتار مردان با زنان و ادای حق ایشان. در دیباچه می‌گوید: پیش از این چهار رساله نگاشته بودم: ۱. الرتبة الفاخرة فی سلطنت الدنيا و الآخرة؛ ۲. سلوک الغزات؛ ۳. سلوک الرجال؛ ۴. سلوک النساء. با سریندهای «فصل»، فصل در فواید نگاه، در زینتی چند که از نکاح آید، در تعارض زین و فواید نکاح، آداب نکاح، آداب مباشرت، حقوق زنان بر مردان، تربیت اولاد، آداب عزیزان. (احمد منزوی)

آغاز: احمد لله الذی خلق الزوجین الذکر و الانثی ثم مزجهما ... اما بعد این چند کلمه ای است که در معیشت مردان با زنان [فهرستواره منزوی ۴/۴۱۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰/۶۸۶-ف

آغاز: برابر

نسخه اصل: نسخه آقای فقیه زاده؛ بی‌کا، تا: با تاریخ قرن ۹؛ ۲۱ سطر [فیلمهاف: ۱-۵۲۴]

## ● جرائم بر ضد افراد / حقوق / فارسی

jarā'em bar zedd-e afrād

در این مختصر جرائم مربوط به جسم و جان که مواد تشکیل دهنده ۱۷۰ تا ۱۹۲ قانون مجازات هستند مورد بحث و بررسی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است با بررسی تاریخی قتل و اقسام آن و مباحث مربوطه به آن.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۴۶۷

آغاز: جرائم نسبت به جسم و جان موضوع مواد ۱۷۰ تا ۱۹۲ قانون مجازات را تشکیل می‌دهد ...

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۵؛ متن خط خوردگی دارد؛ جلد: مقوایی مشکی، ۵۴گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۰سم [ف: ۲-۱۲۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۳۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۱۶]

## ● جرب = علاجیه / طب / فارسی

jarab = ‘alājīye

از کتاب‌های معتبر در اسباب و معالجات گری انتخاب شده است. ناموب، با سریندهای در خور مطلب. در کلفون رساله علاجیه نامیده شده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱/۴۱۷

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی انزل لکل داء دواء. و الصلاة علی ... اما بعد، این رساله‌ای است در بیان جرب که در عرف گری گویند و در بیان حکه که خارش نامند. بدان که انتخاب کرده شد، از کتب معتبره؛ **انجام**: عجد راه. باسم فلان بن فلان. و الله اعلم بالصواب. و الله المرجع و المآب. تمت رساله علاجیه

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: نیمه قرن ۱۳؛ ۵۳ص (۲-۶) [ف: ۱-۷۲]

← جرتقیل ← معیار العقول

## ● جرتقیل / فیزیک، ریاضیات / فارسی

jarresaqīl

انصاری، مسعود بن عبدالرحیم، ۱۲۰۵ - ۱۲۶۵ قمری  
ansārī, mas‘ūd ebn-e ‘abd-or-rahīm (1791 - 1849)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ق) و عباس میرزا  
از فرانسه ترجمه شده است.

[فهرستواره منزوی ۴/۲۶۴]

تهران؛ ملکت؛ شماره نسخه: ۳۳۶۲

آغاز: حمد بی حد مر عالمی را برازنده و رواست؛ **انجام**: میسر می‌شود

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کاغذ فسقی آبی و سفید، جلد: میشن پازهری، ۸۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۴/۱۵×۲۰/۹سم [ف: ۲-۱۷۹]

## ● جرتقیل / ریاضیات / فارسی

jarresaqīl

خوارزمی، ابوعلی بن عبدالجلیل  
xārazmī, abū-‘alī ebn-e ‘abd-ol-jalīl

در اشکال هندسی جرتقیل در پنج «باب».

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش  
[۲۸۴۴۸ رایانه]

نوشته و از خدا خواسته که کتاب ذخیره آخرت برای خودش و  
برادرش زین العابدین باشد.

← تذکرات الموضوعات ← الاسرار المرفوعة في الاخبار  
الموضوعة

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۳۹۵

آغاز: الوثیق و فازوا بجواهر حقائق الفضائل التحقیق

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۶۰ گ، اندازه:

۲۰/۵×۱۵ سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۲۵]

● تذکر الآخرة / حدیث / فارسی

tazakkor-ol āxera

واعظ کاشانی، محمد علی بن محمد تقی  
vā'ez-e kāshānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad taqī

● تذکار النعم و العطايا في الصبر و الشکر علی الفقر و

البلايا / اخلاق / عربي

tiḡkār-un ni'am wa-l 'aṭāyā fi-ṣ ṣabr wa-ṣ šukr 'ala-l  
faqr wa-l balāyā

متقی، علی بن حسام الدین، ۸۸۸-۹۷۵ قمری

mottaqī, 'alī ebn-e hesām-od-dīn (1484-1568)

رساله کوتاهی است در تشویق به صبر بر فقر و بلا و بیان ثواب و  
پاداش آن. رساله‌های «معرفة الدنيا» و «کفایت اهل یقین فی  
طریق المتوکلین» از همین مؤلف است.

[معجم المؤلفین ۵۹۷؛ دنا ۱۰۴۹/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۴۵/۲-ف

نسخه اصل: سلیمانیه ش ۷۹۱؛ خط: نسخ، بی کا، تا؛ با تاریخ

۹۰۴ [قیلمها ف: ۱-۶۷۴]

۲. قم؛ گلیپتگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۸/۱-۷/۸

آغاز: بسمله و به نستین و صلی الله علی سیدنا محمد وآله وسلم  
و بعد فهذه رسالة تسمى تذکار النعم و العطايا و الصبر علی الفقر و  
البلايا للشيخ الامام علی المتقی نزيل بيت الله الحرام المتوفی فی  
جمادی الاولى عام خمس و سبعین و تسعمائة قال فیها بعد السملة  
اعلم انه ربما ينظر الشخص الی فقره او بلاياه و ينسی هذه النعمة  
التي فی طی البلا؛ انجام: و من اراد بسط الرزق فعليه برسالة الشيخ  
جلال الدين السيوطی التي سماها حصول الرق بصول الرزق  
انتهت الرسالة والحمد لله ...

خط: نسخ، کا: محمد بن هادی، تا: ۱۱۷۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،

۱ گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۲۲×۳۲ سم [ف: ۲-۸۱۴]

● التذكرة / كيميا / عربي

at-taḡkira

همدانی، عبدالجبار بن احمد، ۳۵۹-۴۱۵ قمری  
hamadānī, 'abd-ol-jabbār ebn-e ahmad (971-1025)

ترجمه شده از متون کیمیاگری سریانی.

[تاریخ نگارشهای عربی ۳۵۱/۴-۳۵۲؛ رضا رامپور ۴۴۰/۵-۴۴۱ (در آنجا

گفته شده که متن همدانی پس از سال ۴۷۹ق بازنویسی شده است)؛ دنا

۱۰۹۰/۲ و ۸/۸ [۸۷۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴/۹۰۷۵

آغاز: قال القاضي الاجل السيد العالم الحكيم عبدالجبار همداني:

ان سبب وصولی الی هذه الصنعة و تبحری فیها و بلوغی ما بلغت  
منها ان والدی كان قاضياً بهمدان فاتفق انه هدم حایظاً من الدار  
فوجد فی الحایظ برنیه خضراء قد اوثق ففتحها راسها برصاص  
فوجد فیها دفترأ مكتوباً فی رق و وجد معها برینه صغیره من بلور  
بالسریانی و لم یفطن والدی و لا اصرف همه علی الصنعة و قال ان  
هذا سحراً ... و طرح الدفتر فی خزانة الكتب فوجدت ذلك  
الكتاب فیها فصفحته و كان عندی طیب نصرانی فاعطيته الكتاب  
فقرء بلسان السریانی و قال لی ان هذا الكتاب مشتمل علی الكیمياء  
فقلت له ارید ان تتقاه الی العربیة فقال ما لی بزمان اتفرع لذلك و

● تذکار النعم و العطايا في الصبر و الشکر علی الفقر و

والبلايا / اخلاق / فارسی

ظاهراً ترجمه همان رساله علی بن حسام متقی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۴۹۶

آغاز: بسمله، حمدله و بعد این رساله است که نام وی تذکار النعم

و العطايا فی الصبر و الشکر علی الفقه و البلايا؛ انجام: صاخ گفت

برو در خانه خود و به بین که از ین ...

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، معتمدی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

العالمین.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کاف، تا: ۱۰۵۷ق؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی، جلد: تیماج فرنگی، ۱۴گ (۱۵۳-۱۶۶)،

۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۱۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۱۴/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاف: رسول بن محمد بن شیخه بن ایوب بن احمد شرفکندی شافعی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: چرم مشکلی ترنج و سرترنج، ۱۴گ (۱۳۹-۱۵۲پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۴۱-۱۷۳]

## ● تحذیر العباد عن معاونة اهل الظلم و الفساد / فقه /

عربی

taḥdīr-ul 'ibād 'an mu'āwīnat-i ahl-iẓ-ẓulm wa-l fiṣā

منصور بالله، قاسم بن محمد، ۹۶۷-۱۰۲۹ قمری

mansūr-o be-l-lāh, qāsem ebn-e mohammad (1560-1620)

با استفاده از آیات قرآنی و روایات و اقوال علمای زیدیه، مسائل فقهی مربوط به معاونت اهل ظلم و فساد را بررسی نموده است.

[مؤلفات الزیدیه ۲۵۱/۱؛ اعلام المؤلفین الزیدیه ص ۷۷۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۱۱/۴

آغاز: الحمد لله الذي انزل كتابه المبین نوراً و هدی و شفأء لما فی

صدر المؤمنین و دامعاً لباطل المبطلین فمن تمسك بجله عصم

نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان - رم ۱۰۲۹؛ خط: نسخ نازیبا، کاف:

علی بن بدر بن علی اهجری، تا: سه شنبه غره ذیحجه ۱۳۱۹ق؛ از

نسخه کتابت شده در ۱۵ محرم ۱۰۵۵ که در تملک «سید عبدالله

بن احمد صعدي» بوده، مجلدول؛ ۶۰عص (۲۹۸-۳۵۷) [عکسی ف:

۵-۲۶]

## ● التحذیر عن الوقوع فی المهلكة و البلیة / اخلاق /

عربی

at-taḥdīr 'an-il wuqū' fi-l mahlaka wa-l balīyya

متقی، علی بن حسام الدین، ۸۸۸-۹۷۵ قمری

mottaqī, 'alī ebn-e hesām-od-dīn (1484-1568)

در آن از شرایط اهلیت یک عالم و پژوهنده دانش گفتگو

می‌کند. مؤلف در آن به دو تألیف دیگر خود «نهج الاتم فی

تنویب الحکم» و «الدر المکنون و السر المضمون» اشاره کرده

است.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی نبینا محمد و آله

اجمعین. اما بعد فیقول الفقیر ... علی بن حسام الدین الشهیر

رساله‌ای در حکم استعمال تنباکو. مؤلف متمایل به نظریه حرمت است و قدر مسلم آن را قبیح می‌شمارد. وی نام علمایی که فتوا به حرمت داده‌اند و نیز علمایی که آن را قبیح شمرده‌اند ذکر کرده است. مؤلف در مقدمه گفته است که این مسئله را در چهار «بخش» مورد بررسی قرار می‌دهد: ۱. ماهیت و حقیقت تنباکو؛ ۲. خواص آن؛ ۳. مقدمه آن؛ ۴. حکم آن.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۷۲

آغاز: بسمله. الحمد لله علی ما أنعم و علم من البیان مالم تعلم ... اما

بعد فقد اشار علی من اشارته؛ انجام: و تنفیراً منها و زجراً و الله

الموفق و هذا نبذ یسیر ... و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و

صحبہ و سلم

خط: نسخ، کاف: عبدالقادر بن حسین البحیری، تا: ۱۰۴۵ق؛ با نسخه

مؤلف مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: نخودی،

جلد: تیماج فرنگی، ۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [اهدائی

رهبر: ۳-۱۱۸]

## ● التحذیر بعد الغیبة الی ابی یعلی الخاص بها اهل

الجزیره / مترفه / عربی

at-taḥdīr ba'd-al ḡayba ilā abī-ya'ālā al-xāṣṣ-u bi-hā

ahl-ul jazīra

هادی المستجیبین، حمزة بن علی، -۴۳۳ قمری

hādī-yol-mostajībīn, hamzat-ebn-e 'alī (- 1042)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۳/۲۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه اباعبدالله زنجانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کاف، تا:

جمادی الاول ۱۳۵۲ق؛ از روی نسخه استاس کرملی؛ ۱۹ سطر

[فیلمها ف: ۱-۵۹۸]

## ● تحذیر الثقات من اكل الكفتة و القات / فقه / عربی

taḥdīr-uṭ ṭīqāt min akl-il kafta wa-l qāt

ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد، ۹۰۹-۹۷۳ قمری

ebn-e hajar-e haysamī, ahmad-e-bn-e mohammad

(1504-1566)

تاریخ تألیف: ۹۴۹ق؛ محل تألیف: مکه

در حکم فقهی کفته و قات (نوعی گیاه مخدر است) که اهل

یمن استفاده می‌کنند. سبب تألیف آن، رسائل علمای صنعا و

زبید در حکم مسأله بوده که سال ۹۴۹ در مکه نزد مؤلف رسیده

و مناسب دیده موضوع را بررسی کند.

آغاز: بسمله. احمدک اللهم ان منت علی المصطفین من عبادک

بمجانبة سبل الشبهات

انجام: و البعد عن الجنة و لنختم هذا الكتاب بقاعدتین ... انه جواد

کریم رؤوف رحیم و الحمد لله اولاً و آخراً ... ان الحمد لله رب

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲